

บันทึก

เรื่อง การตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตได้มีหนังสือ ภก ๕๑๐๐๕/๒๖๑ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตได้มีหนังสือไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอให้พิจารณาทบทวนความเห็นเกี่ยวกับการแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕ บัญญัติให้รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดโดยถ้าจังหวัดใดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน ๒๔ คนหรือ ๓๐ คน ให้ตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ๒ คน และโดยที่บทเฉพาะกาลมาตรา ๘๒ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้สมาชิกสภาจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนั้น เมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน ๑๘ คน จึงไม่ถึงเกณฑ์ที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตยังไม่เห็นด้วยกับความเห็นของกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้รักษาการตามกฎหมายดังกล่าว โดยเห็นว่าการปฏิบัติงานซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ว่าจะเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็ตามจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งในการปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีผู้ช่วยหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ช่วยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตจึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว ประกอบกับได้ฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) และผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตแล้ว เห็นว่า เนื่องจากได้มีการตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ขึ้นใช้บังคับ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงมีผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดฯ เดิมสิ้นสุดลง สำหรับโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายฉบับใหม่จะประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งของราษฎรของจังหวัดนั้น โดยจำนวนสมาชิกจะเป็นไปตามเกณฑ์จำนวนราษฎรของแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในมาตรา

๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ และมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกสมาชิกคนหนึ่งขึ้นดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๓๕^๒ วรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ และกฎหมายอื่นกำหนด นอกจากนี้ได้บัญญัติให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อช่วยสั่งและปฏิบัติราชการตามที่ปรากฏในมาตรา ๓๙^๓ และมาตรา ๔๑^๔ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ ทั้งนี้ โดยมี

^๑ มาตรา ๙ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปลายท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งจังหวัดใดมีราษฎรไม่เกินห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สี่สิบสี่คน จังหวัดใดมีราษฎรเกินห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบหกคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านห้าแสนคนแต่ไม่เกินสองล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สี่สิบสองคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินสองล้านคนขึ้นไป ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สี่สิบแปดคน

^๒ มาตรา ๓๕ ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ประกาศชื่อผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้ารับหน้าที่ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่ง

ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสี่สิบแปดคน ให้ตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสี่คน

(๒) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามสิบหกคนหรือสี่สิบสองคน ให้ตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามคน

(๓) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยี่สิบสี่คนหรือสามสิบคน ให้ตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสองคน

ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินกิจการอันเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือที่มีกฎหมายอื่นบัญญัติไว้

^๓ มาตรา ๓๙ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย โดยมีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ช่วย อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีคำสั่งมอบหมาย

จำนวนของรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งจะมีตามที่กำหนดในมาตรา ๙ มาเป็นเกณฑ์พิจารณา

สำหรับกรณีปัญหาที่หารือนี้ เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตมีจำนวนสมาชิกเพียง ๑๘ คน เพราะพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้บัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่โดยที่ได้มีบทเฉพาะกาลมาตรา ๘๑^๕ บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมาตรา ๘๒^๖ บัญญัติให้สภาจังหวัดที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ใช้บังคับ เป็นสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและให้สมาชิกสภาจังหวัดดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้วย ซึ่งตามบทเฉพาะกาลดังกล่าวเป็นเพียงการรับรองตัวบุคคลที่เป็นสมาชิกสภาจังหวัดอยู่เดิมให้ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ในฐานะเป็นสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายใหม่ ส่วนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตจะต้องเป็นไปตามโครงสร้างของกฎหมายใหม่เพื่อให้บทบัญญัติต่าง ๆ ตามกฎหมายใหม่มีผลใช้บังคับ ในกรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตจึงต้องถือว่าจำนวนสมาชิกตามเกณฑ์ต่ำสุดที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ วรรคสี่ (๓)^๗ ซึ่งเป็นเกณฑ์การตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสำหรับองค์การบริหารส่วน

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน

“มาตรา ๔๑ ให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามลำดับ

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๘๑ ให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้

“มาตรา ๘๒ ให้สภาจังหวัดที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้

ให้สมาชิกสภาจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะครบสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

จังหวัดที่มีจำนวนสมาชิกน้อยที่สุด ดังนั้น นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตจึงสามารถตั้งรอง
นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สองคนเพื่อช่วยสั่งและปฏิบัติราชการได้

(นายอัษฎราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๔๒